

Erasmus School of
Social and
Behavioural Sciences

Vorbij de inzet van leefstijlprofielen

Dag van het Gedrag, 12 November 2024

Dr. Inge Merkelbach, Dr. Suzan Christiaanse, Jeltje van der Haer

Erasmus University Rotterdam



Wat gaan we vandaag bespreken?

Voorstellen

Leefstijlen

Wat zijn leefstijlen, waarvoor worden ze gebruikt, wat zijn issues bij het gebruik van leefstijlprofielen voor complexe maatschappelijke vraagstukken?

Vragen

Workshop

Hoe kunnen we complexiteit kan omarmen in participatietrajecten?

The logo of Erasmus University, featuring a stylized, handwritten-style signature of the word 'Erasmus' in black.

Wie zijn we? Wat doen we?

Erasmus School of Social and Behavioural Sciences (ESSB)

Dr. Inge Merkelbach

Managing Director BIG'R

Assistant Professor Behaviour Change and Societal

Transitions

Dr. ir. Suzan Christiaanse

Postdoc onderzoeker en projectleider

Jeltje van der Haer

Junior onderzoeker bij de Erasmus Social Design Hub



De leefstijlbenadering

Artikel op gebiedsontwikkeling.nu

We zijn blij dat discussie op gang komt over inzet van leefstijlprofielen voor complexe maatschappelijke vraagstukken



De leefstijlbenadering in de praktijk: een betoog voor een nieuwe koers

✍ [Inge Merkelbach](#), [Jeltje van der Haer](#) en [Suzan Christiaanse](#)

📅 25 september 2024

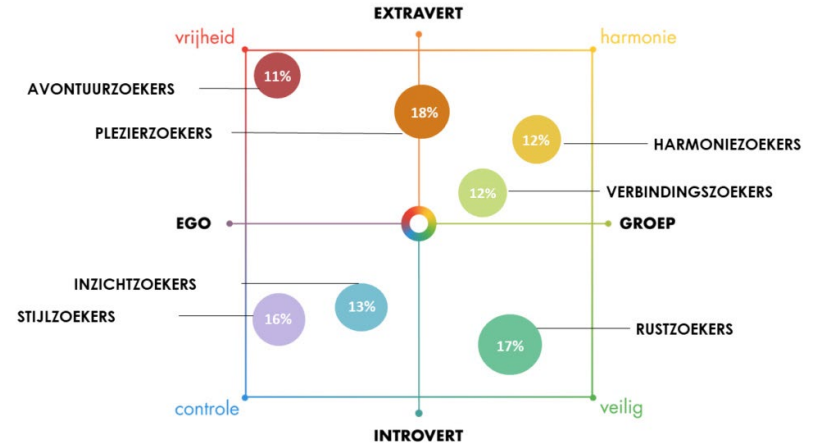
The Erasmus logo, featuring the word 'Erasmus' in a stylized, cursive script.

Wat zijn leefstijlen?

Verschillende bedrijven bieden leefstijlmodellen aan

Voorbeeld BSR: assenstelsel extravert vs. introvert, ego vs. groep waar vier kleuren (leefstijlen) uitkomen.

Geel (harmonie), groen (veiligheid), blauw (controle) en rood (vrijheid).

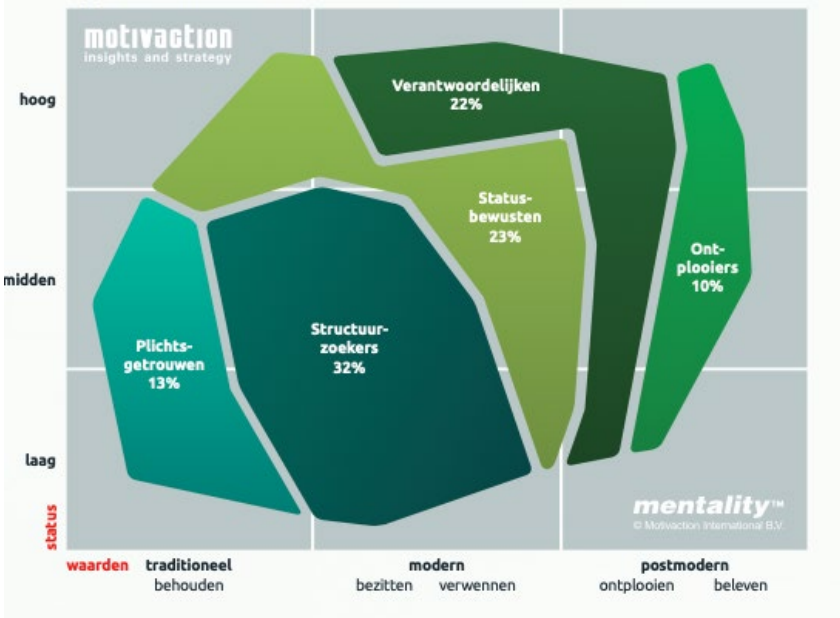


Bron: BSR Leefstijlvinder, <https://leefstijlvinder.nl/het-bsr-model/>

Erasmus

Andere modellen

Vijf Tinten Groener



Bron: EnergieParticipatie,
<https://www.energieparticipatie.nl/motivaction-vijf-tinten-groener-model>



Bron: Citisens,
<https://www.citisens.nl/panel/nederlanders-hebben-verschillende-levensdoelen/>

Erasmus

Hoe worden leefstijlen gebruikt?

Ontwikkeld voor marketingdoeleinden

Nu gebruik voor participatie en communicatie

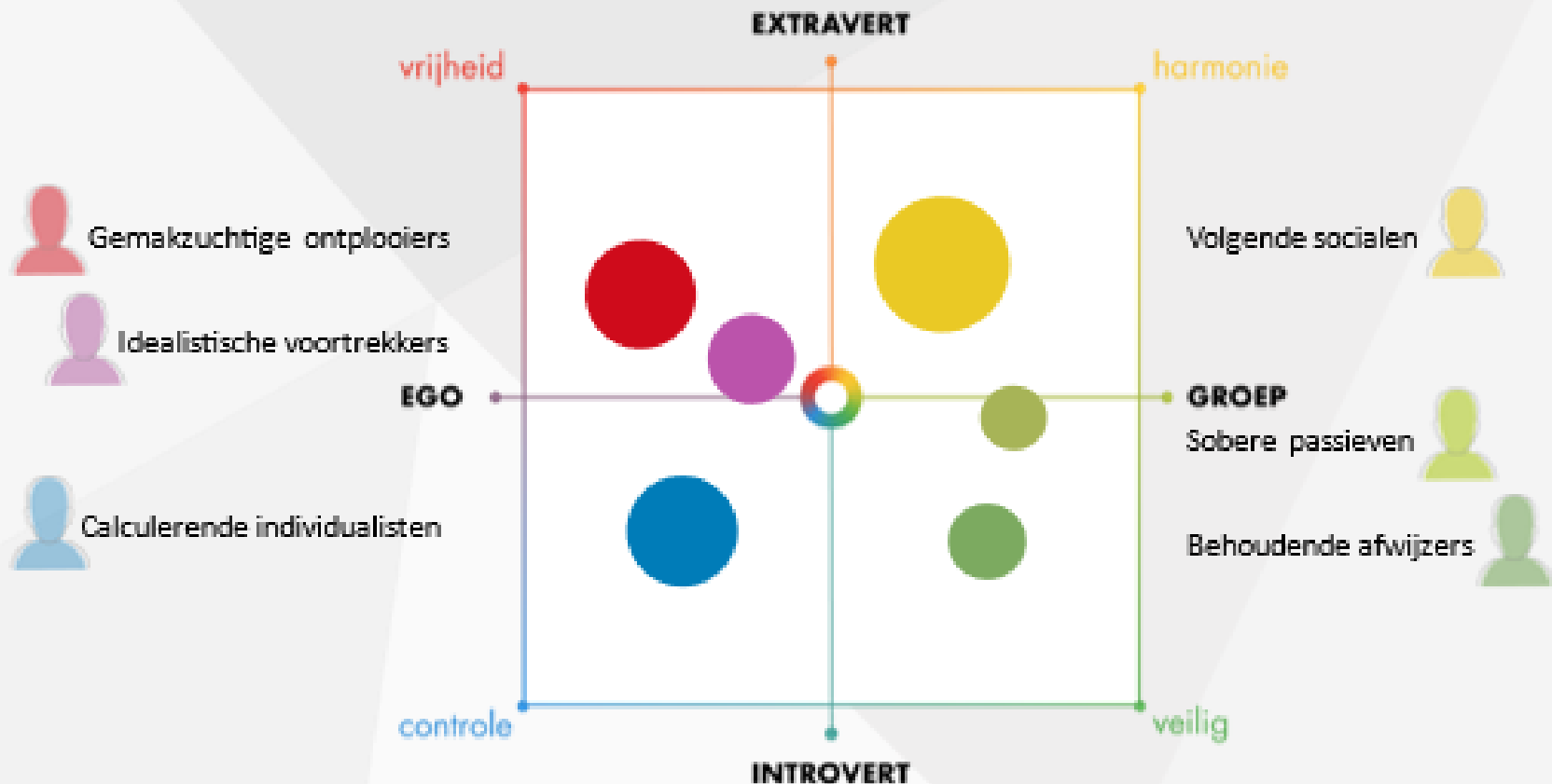
Door (semi)overheidsinstanties

Voor complexe maatschappelijke vraagstukken,
zoals de energietransitie



Erasmus

Leefstijlen energietransitie



Hoe worden leefstijlen gebruikt? Een voorbeeld

Bericht voor LinkedIn (blauw)

“[...] Wij zoeken inwoners die willen starten met een voorbeeldproject voor Gemeente X aardgasvrij. Overstappen op een duurzame warmtebron is een kostbare investering. Eentje die u graag terugverdient. Daarom kan het interessant zijn om met een aantal burens gezamenlijk de overstap te maken. Wij bieden nu 2 bewonersinitiatieven in onze gemeente ondersteuning met advies door experts, onafhankelijk onderzoek en procesbegeleiding. U houdt hierbij zelf de regie.”

Bericht voor Facebook (geel)

“[...]Wij zoeken inwoners die kans willen maken om een voorbeeldproject te worden voor Gemeente X aardgasvrij. Met een aantal burens gaan jullie dan gezamenlijk af van het aardgas. Wij helpen jullie met het technische onderzoek, offertes aanvragen en de beste keuzes te maken; Jij enthousiasmeert je burens. Jullie bepalen met elkaar wat het beste is voor de buurt. Maar pas op ;-) Door samen te werken ontstaat er een hechter gevoel in de buurt. Dit kan gezellige borrels en straatfeesten tot gevolg hebben!”

Hoe worden leefstijlen gebruikt? Een voorbeeld

Bericht voor LinkedIn (blauw)

“[...] Wij zoeken inwoners die willen starten met een voorbeeldproject voor Gemeente X aardgasvrij. Overstappen op een duurzame warmtebron is een **kostbare investering**. Eentje die u graag **terugverdiend**. Daarom kan het interessant zijn om met een aantal burens **gezamenlijk** de overstap te maken. Wij bieden nu 2 bewonersinitiatieven in onze gemeente ondersteuning met advies door **experts**, onafhankelijk onderzoek en procesbegeleiding. **U houdt hierbij zelf de regie.**”

Bericht voor Facebook (geel)

“[...]Wij zoeken inwoners die kans willen maken om een voorbeeldproject te worden voor Gemeente X aardgasvrij. Met een aantal burens gaan jullie dan **gezamenlijk** af van het aardgas. Wij helpen jullie met het technische onderzoek, offertes aanvragen en de beste keuzes te maken; Jij **enthousiasmeert je burens**. Jullie bepalen met elkaar wat het beste is voor de buurt. Maar pas op ;-) Door samen te werken ontstaat er een **hechter gevoel** in de buurt. Dit kan **gezellige borrels en straatfeesten** tot gevolg hebben!”

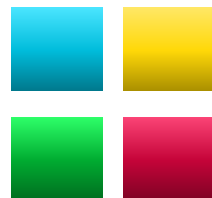
Autonom beslissen

Co-creëren

Betrekken

Raadplegen

Informereren



Erasmus

Onderbouwing van de leefstijlbenadering

- Gebaseerd op niet-transparante (kwantitatieve) data
- Geen ruimte voor individuele complexiteit: menselijk gedrag laat zich niet reduceren tot enkele hokjes
- De voorspellende waarden van leefstijlen zijn beperkt (Heijs et al., 2009; Pinkster & Kempen, 2002)

The logo of Erasmus University, featuring the word 'Erasmus' in a stylized, cursive script.

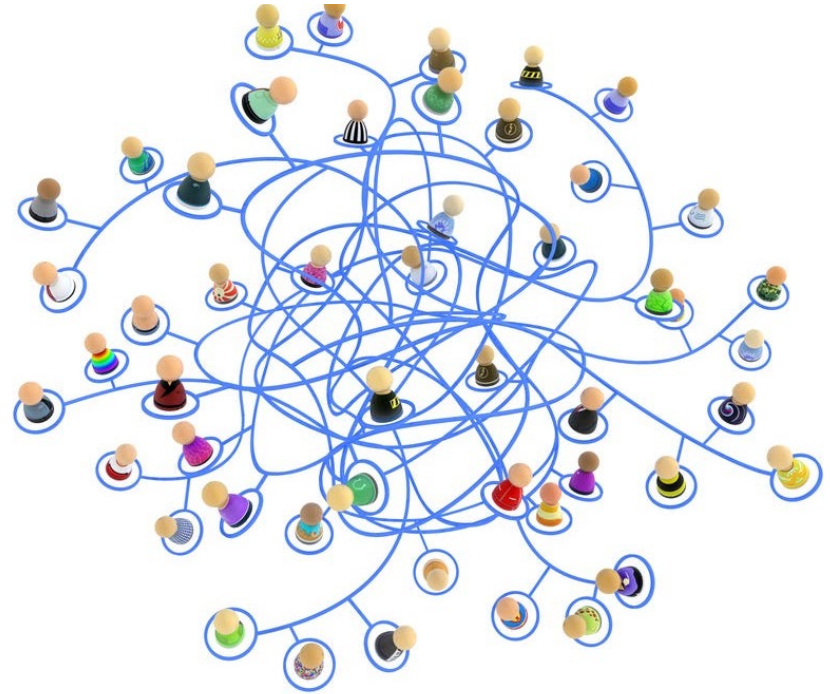
Toepassing van de leefstijlbenadering

- Aggregatie op postcodeniveau
- Communicatie op basis van verwachte leefstijl
- Doorvertaling naar participatietrajecten
- (Onbewuste) verhulling van sociaaleconomische en contextuele verklaringen van gedrag en focus op vrije keuze

The logo of Erasmus University, featuring the word 'Erasmus' in a stylized, cursive script.

Hoe moet het dan wel?

- Leefstijlen aangeboden als handvat voor complexe vraagstukken
- Maar: wij vinden dat deze sterke versimpeling zijn doel voorbij schiet
- Complexiteit juist omarmen!
- Hoe? > workshop



Erasmus

Vragen?



Erasmus

Workshop: voorbij leefstijlprofielen

Doel: samen nadenken over hoe je complexiteit kan omarmen in participatietrajecten!

Draai de poster op je tafel om, lees de instructies en ga samen aan de slag!



Erasmus

Nabespreking

- Veranderen van routines is lastig, ook binnen je werk
- Gebruik maken van boundary spanners zoals wijkregisseurs
- Zelf ophalen verhalen > betere basis voor participatie
-

Erasmus

Erasmus School of
Social and
Behavioural Sciences

Bedankt!

Contact: vanderhaer@essb.eur.nl
merkelbach@essb.eur.nl
christiaanse@essb.eur.nl

Benieuwd naar ons artikel?
Open de QR code!

